

Motion till riksdagen 2021/22:3454

av **Marléne Lund Kopparklint (M)**

Specialistvård för sexualbrottsutsatta

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ta fram riktlinjer om specialistvård och behandling för sexualbrottsutsatta människor och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Istanbulkonventionen och Lanzarotekonventionen som Sverige har ratificerat innehåller bestämmelser om att det ska finnas tillgång till traumastöd och specialiserade stöd-tjänster för sexualbrottsutsatta över hela landet. I januari 2019 mottog Sverige kraftig kritik från Europarådets expertgrupp Grevio på grund av bristande tillgång till specialiserad traumabehandling för sexualbrottsutsatta. 2020 gav också SKR ut en rapport som bekräftade vårdens oförmåga att möta denna patientgrupps behov. Senast 2022 ska Sverige återrapportera till Grevio om vilka åtgärder som har vidtagits. Det femte jämställdhetspolitiska delmålet är jämställd hälsa. Kvinnor och män samt flickor och pojkar ska ha samma förutsättningar för en god hälsa och erbjudas vård och omsorg på lika villkor. Jämställd hälsa kan inte uppnås utan att lättillgänglig sjukvård av god kvalitet görs tillgänglig för sexualbrottsutsatta över hela landet.

Idag är situationen akut i Sverige för denna grupp vårdsökande. Det finns inga sammanhängande vårdkedjor och heller ingen nationell strategi för att få dem på plats.

Sveriges regioner har inte verktygen för att hantera frågan på ett patientsäkert sätt. Ett tecken på detta är att det står över 1 000 sexualbrottsutsatta i kö för att få adekvat vård och behandling bara i Stockholm. Det saknas även krav på vilken typ av utbildning som ska ge den kunskapshöjning som så tydligt behövs och efterfrågas. Ett exempel på detta är Region Västerbotten som beslutat att lägga ner Astateamet i Umeå, en av mycket få specialistmottagningar i landet som vänder sig till sexualbrottsutsatta. Region Västerbotten har istället tagit in en konsult för kunskapshöjning (Maria Bragesjö) som endast har kunskap om trauma, men inte specialistkunskap om sexuella övergrepp.

Sverige har i dag endast en specialistmottagning för vuxna som har utsatts för sexuella övergrepp i barndomen. Specialistmottagningen är en stiftelse som tar emot personer som har utsatts för våldtäkt, incest eller andra sexuella övergrepp. Det kan också handla om personer som har blivit sålda i pedofila nätverk eller utsatta för människohandel genom trafficking. Specialistkliniken Wonsa finns i Region Stockholm men finansieras genom gåvor, bidrag samt avtal med enskilda vårdcentraler. Att finansieringen ser ut som den gör för denna specialistklinik är för att Region Stockholm valt att gå rakt emot Europarådets expertgrupp genom att hävda att det inte behövs någon specialistvård för sexualbrottsutsatta.

Det övergripande målet för Socialstyrelsens nationella handlingsplan för ökad patientsäkerhet i hälso- och sjukvården 2020–2024 är: ”Ingen patient ska behöva drabbas av vårdskada.” Med vårdskada avses lidande, kroppslig eller psykisk skada eller sjukdom samt dödsfall som hade kunnat undvikas om adekvata åtgärder hade vidtagits vid patientens kontakt med hälso- och sjukvården (patientsäkerhetslagen [2010:659]). Situationen är akut ur såväl patient- som människorättsperspektiv. Sjukvården ska enligt lag vara jämlik och jämställd och fördelas efter behov. Sexualbrottsutsatta är en grupp som riskerar onödigt lidande och risker i livet om de inte får adekvat vård och behandling i tid. Detta måste tillgodoses av svensk sjukvård.

Därför bör riktlinjer om specialistvård och behandling för sexualbrottsutsatta människor tas fram.

Marléne Lund Kopparklint (M)